

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
BAŞKANLIĞI
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/1510
Toplantı Tarihi/Sayısı : 03.02.2025/55
Karar Numarası : 2025/19
Başvuran : A.D.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1- Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
: 2- Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
: 3- Elazığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda sayım sırasında insan onuruna aykırı söylemlerde bulunduğu, protez bacağına yenilenmediği, R tipi ceza infaz kurumları içerisinde kendisine en yakın ceza infaz kurumu Elazığ'da bulunmasına rağmen Elazığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil talebinin kabul edilmediği, Elazığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda görevli infaz ve koruma memuru tarafından darp edildiği, psikolojik baskıya maruz kaldığı, kendisini darp eden memurun iki hafta önce başka bir mahpusa psikolojik şiddet uyguladığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. 12/9/2016 tarihinde Van'da gerçekleşen terör saldırısında sağ bacağına kaybettiğini, yaklaşık 5 yıldır kullandığı protez bacağına işlevini yitirmesi nedeniyle halihazırda kullanamadığını, protez bacağına yenilenmesi için çeşitli kurumlara dilekçe yazdığını,

b. 7 ay önce protez bacağına yenilenmesi için Elazığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiğini, burada darp ve psikolojik baskıya maruz kaldığını ve tekrar Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiğini,

c. R tipi ceza infaz kurumları içerisinde kendisine en yakın ceza infaz kurumu Elazığ'da bulunmasına rağmen Elazığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil talebinin kabul edilmediğini,

ç. Protez bacağına kullanamadığı bilindiği halde Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu personelinin sabahları kendisini zorla sayıma çıkardığını, söz konusu sayımlarda insan onuruna aykırı söylemlerde bulunduğu,

d. 3/6/2024 tarihinde İstanbul Adli Tıp Kurumu 3. İhtisas Kurulu tarafından protez bacağına revize edilmesine ilişkin karar verilmesine rağmen herhangi bir işlemin yapılmadığını iddia etmiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

3. Muhatap Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Mahpusların öncelikle ilde bulunan hastanelere, il düzeyinde tedavi imkânı bulunmaması halinde diğer illerdeki hastanelerin ilgili bölümlerine sevk edildikleri, mahpusun hangi uzmanlık alanında tetkik ve tedavi göreceğine mahpusu muayene eden kurum hekiminin, kurum hekimi bulunmaması halinde aile sağlığı merkezinde veya hastanede görevli hekimin karar verdiği,

b. Başvuran hakkında Ağrı Eğitim ve Araştırma Hastanesi tarafından düzenlenen 4/1/2024 tarihli sağlık kurulu raporunda; *“Sağ diz üstü ampute olan hasta protezi 3 yıldır kullanmakta, protezde ve vakum sisteminde deformasyon gözlemlendi. Hastanın protezi yapılan merkez olması ve gerekli ortez-protez teknik ekip ve malzeme merkezinde bulunmaması nedeniyle 3. basamak sağlık kuruluşu takibi gerekmesi itibarıyla Elazığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalması uygundur.”* ifadesinin yer aldığı,

c. Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesinin 1/2/2024 tarihli Ortopedi Polikliniği muayene notunda başvuranın ceza infaz kurumunda kalmasında tıbbi açıdan sakınca olmadığının belirtildiği,

ç. Adli Tıp 3. İhtisas Kurulunun 7/8/2024 tarihli kararında; *“A... oğlu 17/10/1996 doğumlu A.D.'nin dosyadaki mevcut belgeleri ve muayene bulgularına göre halihazırda; 3 ay rehabilitasyon merkezine yatırılarak rehabilitasyonuna ve tedavisinin devamının sağlanması ile tam teşekküllü eğitim ve araştırma hastanesi veya üniversite hastanesi ortopedi ve travmatoloji polikliniğine sevkini sağlanarak protez revizyonu açısından değerlendirilmesi ve etkin tedavisinin yapılması gerektiği, önerilen protez revizyon operasyonu sonrası ve tedavisinin bitiminde son durumunu gösteren sağlık kurulu raporu ile birlikte muayeneye gönderilmesi sonrasında sorulan hususlar hakkında yeniden değerlendirileceği oy birliği ile mütalaa olunur.”* ifadesine yer verildiği,

d. 26/1/2024 tarihinde Elazığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledilen başvurana sağlanan sağlık hizmetlerinin devamında 1/2/2024 tarihinde protez temini için gerekli işlemlere başlandığı, 12/2/2024 tarihi itibarıyla ortez-protez satın alımı için piyasa araştırması yapılarak yaklaşık maliyet cetveli oluşturulduğu, 13/2/2024 tarihinde doğrudan temin yöntemiyle teklife çıkıldığı, 15/2/2024 tarihinde doğrudan temin teklif mektupları değerlendirmeye alınarak yüklenici sıfatı kazanan isteklilerin belirlendiği, yüklenici firma ile yapılan görüşmede Kurum mahkum kabul biriminde ölçü alınması amacıyla randevu verildiği ancak başvuranın; *“Tedavimi reddediyorum, geldiğim ceza infaz kurumuna geri iademini sağlanmasını saygılarımla arz ve talep ederim. Ailemden uzak kaldığım için ailemden dolayı uzak kalamıyorum. Psikolojik olarak etkilendiğimi de belirtmek isterim.”* şeklinde dilekçe verdiği,

e. Başvuranın tedaviye ikna edilmeye çalışıldığı ancak tedaviyi kabul etmediği ve 14/3/2024 tarihinde Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiği,

f. Öte yandan, Patnos Devlet Hastanesinden alınan 25/7/2024 tarihli sağlık kurulu raporunda; *“...Sağ diz üstü ampute olan hastanın 3 yıldır kullanmakta olduğu protezde ve vakum sisteminde deformasyon gözlemlendi. Hastanın protezi yapılan merkez olması ve gerekli ortez-protez teknik ekip ve malzeme merkezinde bulunmaması nedeniyle 3. basamak sağlık kuruluşu gerekmesi itibarıyla Elazığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalması uygundur.”* ifadesinin yer aldığı, başvuranın 6/8/2024 tarihinde tekrar Elazığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiği belirtilmiştir.

4. Muhatap Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Kurumda bulunan mahpusların tedavilerinin gerçekleştirilmesi amacıyla herhangi bir aksamının ve hak kaybının olmaması için gereken tedbirlerin alındığı,

b. Başvuranın gerek Kurum revirinde gerek hastanede tetkik ve tedavilerinin sağlandığı,

c. 29/12/2004 tarihli ve 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı hakkında Kanun'un *“Hastalık nedeniyle nakil”* başlıklı 57'nci maddesinde; *“(1) Hastaneye sevki zorunlu görülen hükümlü, bulunduğu*

yere en yakın tam teşekküllü Devlet veya üniversite hastanesinin hükümlü koğuşuna yatırılır. (2) Bu hastanelere gönderilen hükümlülerin başka yerlerdeki hastanelere sevki, sağlık kurulu raporuyla, acil ve yaşamsal tehlikesi bulunması hâlinde, varsa biri hastalığın uzmanı olmak üzere iki uzman hekim tarafından verilip, başhekim tarafından onaylanan ve hastalığın sebebi, tedavinin hangi sebeple bulunduğu hastanede gerçekleştirilemediği, hastaya nerede ve ne tür bir tedavi gerektiğini açıkça belirten bir raporla mümkündür. Bu durumda da en yakın ve hükümlü koğuşu bulunan Devlet veya üniversite hastaneleri tercih edilir. (3) Hükümlünün bu hastanelerde kontrol ve tedavisinin devam edip etmeyeceğinin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi gerekir; aksi hâlde hükümlü ait olduğu kuruma iade edilir. (4) Hükümlü, acil hâller dışında özel sağlık kuruluşlarında tedavi edilemez. Acil hâllerin varlığı hâlinde Adalet Bakanlığına bilgi verilir. (5) Hükümlü, sağlık nedenleriyle bulunduğu kurumda kalmasının uygun olmadığı, kurum hekiminin önerisi ve en üst amirinin isteği üzerine alınacak sağlık kurulu raporuyla belirlendiği takdirde, başka kurumlara nakledilebilir.” hükümlerinin bulunduğu,

ç. Başvuranın hastalığının bulunduğu bölgede tedavisinin sağlanamadığı, bu doğrultuda sağlık kurulu raporu tanzim edildiği ve Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğüne uygun görülerek 3 defa Elazığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiği, (30/12/2022-16/6/2023, 26/1/2024-14/3/2024, 6/8/2024 tarihi itibarıyla Elazığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunmaktadır.)

d. 6/8/2024 tarihinde Elazığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledilen başvuranın adı geçen Kurumda tedavisine devam edildiği,

e. 5275 sayılı Kanun'un “İnfazda temel ilke” başlıklı 2'nci maddesi gereği; Kurum personelinin görevini ifa ederken mevzuat hükümleri çerçevesinde hareket ettiği, mahpuslara işkence ve kötü muamele uygulanmadığı, insan haklarına aykırı tutum sergilenmediği belirtilmiştir.

5. Muhatap Elazığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Mahpusların ruh sağlıklarının korunması, sürdürülmesi, huzur ve güven ortamının sağlanması maksadıyla gerekli çalışmaların ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde titizlikle yerine getirildiği, herhangi bir darp veya psikolojik baskının söz konusu olmadığı,

b. Ağrı Eğitim ve Araştırma Hastanesinin 4/1/2024 tarihli sağlık kurulu raporunda belirtilen; “Sağ diz üstü ampute olan hasta protezini 3 yıldır kullanmakta, protezde ve vakum sisteminde deformasyon gözlemlendi. Hastanın protezi yapılan merkez olmaması ve gerekli orteز-protez teknik ekip ve malzeme merkezinde bulunmaması nedeniyle 3. basamak sağlık kuruluşu takibi gerekmesi itibarıyla Elazığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalması uygundur.” ifadesine istinaden 26/1/2024 tarihinde tedavi amacıyla Elazığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiği,

c. 30/1/2024 tarihinde Fethi Sekin Şehir Hastanesi Ortopedi Polikliniğine sevk edilen başvuran hakkında tanzim edilen raporda yer alan; “Hastanın sağ diz üstü amputasyonu vardır. Kullandığı protezde eskime ve yıpranma mevcuttur. Protez raporu verildi.” ifadesine istinaden 1/2/2024 tarihinde protez temini için gerekli işlemlere başlanıldığı,

ç. 12/2/2024 tarihi itibarı ile gerekli orteز-protez alımı için piyasa araştırması yapılarak yaklaşık maliyet cetveli oluşturulduğu, 13/2/2024 doğrudan temin yöntemiyle teklife çıkarıldığı, 15/2/2024 tarihinde doğrudan temin teklif mektupları değerlendirilmeye alınarak yüklenici sıfatı kazanan isteklilerin belirlendiği, 19/2/2024 tarihinde ilgili yüklenici firmaya ulaşıldığı ve Kuruma davet edilerek protez için ölçü alınması talep edildiği,

d. Tedavi nedeniyle nakil talebinde bulunan mahpusların dilekçelerinin değerlendirme ve onaylama yetkisinin Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğüne ait olduğu, başvuranın dilekçe ile ailesinden uzak olduğunu ve ailesinin ziyaretine gelemediklerini bu sebeple psikolojik olarak iyi hissetmediğini belirterek önceden bulunduğu

Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil talep ettiği,

e. Bu kapsamda; protez işlemlerinin derhal ve titizlikle başlatılarak sürdürüldüğü ancak başvuranın işlemlerinin devam ettiğini bilmesine rağmen Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil talep ettiği, işlemlerinin yarıda kalmasına sebebiyet verdiği,

f. Başvuranın 6/8/2024 tarihinde tekrar tedavi amacıyla Elazığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiği, başvuran hakkında Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi tarafından tanzim edilen 1/2/2024 tarihli rapora istinaden protez işlemlerinin tekrar başlatıldığı, temin edilen protezin 2/9/2024 tarihinde başvurana teslim edildiği ve protez işleminin tamamlandığı,

g. Kurumdaki iş ve işlemlerin; Anayasa ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde, insan haklarına saygılı ve modern infaz anlayışının gerektirdiği şekilde yürütüldüğü belirtilmiştir.

6. Muhatapların yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda saat 08.00'da koşullara girilerek sayım yapıldığı, sayıma geç katılanlara tutanak tutulduğu,

b. Elazığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda 3/2/2024 tarihinde ... numaralı koğuştaki mahpus H. T.'nin aniden rahatsızlanması üzerine koğuşun acil çağrı butonuna basarak yardım istediği, koğuşa gelen infaz ve koruma memurunun kendisini darp ettiği, kendisini darp eden memurun iki hafta önce başka bir mahpusa psikolojik şiddet uyguladığı,

c. Kurum personelinin kendisine revirde görevli hekimin olmadığını söylediği ancak aynı koğuştaki bulunan bir mahpusun kargo almaya gittiği sırada hekimi gördüğünü kendisine söylediği,

ç. Protez bacağının yenilendiği ve söz konusu mağduriyetinin giderildiği ifade edilmiştir.

7. Muhatap Elazığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan ikinci yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın darp edildiğini iddia ettiği fakat odada/koğuştaki bulunan mahpus H. T.'ye sorulduğunda darp, küfür ve hakaretin söz konusu olmadığı, aksine başvuranın kapıyı ve duvarı yumrukladığını beyan ettiği,

b. Başvuran revir biriminde hekim tarafından muayene edilmeye çalışıldığı fakat başvuranın Adalet Bakanlığı bünyesindeki hekime muayene olmak istemediğini belirterek hekime, kendisine ve çevresine zarar vereceğini beyan ettiği, başvuranın hastaneye sevk edildiği, sevk işlemleri tamamlanana kadar tek kişilik odada beklemesi için götürülmeye çalışıldığı fakat başvuranın karşı koyarak kendisini yere attığı, kapı demirlerini tuttuğu,

c. Başvuranın yan odasında kalan mahpus S. Ö.'nün konu ile ilgili alınan ifadesinde başvuranın havalandırmaya çıktıklarında kendisinden şahitlik yapmasını istediği kendisinin de "*Ben seni dövdüklerini görmedim, hakaret ettiklerini duymadım bu durumda nasıl şahitlik yapabilirim.*" şeklinde beyanda bulunduğu, mahpus A. B.'nin ifadesinde ise olaya şahit olmadığına, karşılıklı bağırma seslerinin olduğuna fakat ne söylenildiğinin anlaşılmasına ilişkin ifadelerin olduğu,

ç. Herhangi bir darp veya psikolojik baskının söz konusu olmadığı, bilakis Kurum görevlilerine hakaret veya tehditte bulunmak eylemi sebebiyle Disiplin Kurulunca 20/2/2024 tarihli ve ... karar numarası ile başvurana hücreye koyma disiplin cezası verildiği,

d. Başvuranın başvuru yaptığı tarihte mahpus S. B. ile aynı odada/koğuştaki bulunmadığı, iddia konusuna ilişkin mahpus S. B.'nin veya S. B. ile aynı odada/koğuştaki bulunan diğer mahpusların da söz konusu iddiayla ilgili herhangi bir başvurusunun bulunmadığı belirtilmiştir.

8. Muhatap Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan ikinci yazılı görüşte özetle;

a. Kurumda bulunan mahpusların sağlıklarının korunmasının, teşhis ve tedavilerinin yapılmasının, sağlığa erişim hakkının kolaylaştırılması ve korunmasının çağdaş infaz anlayışının temel unsurlarından olduğu, bu konuda herhangi bir aksamanın ve hak kaybının olmaması için gereken her türlü tedbirlerin alındığı,

b. Mahpusların öncelikle revir biriminde muayene edildikleri, daha sonra ileri teşhis ve tedavileri için

Kurumda görevli hekim tarafından ilde bulunan hastanelere, il düzeyinde tedavi imkânı bulunamaması halinde diğer illerdeki hastanelerin ilgili bölümlerine ve üniversite hastanelerine sevk edildikleri,

c. Kurum Revir Biriminde 1 aile hekimi, 1 diş hekimi, 2 sağlık memuru, 2 hemşire ve yeteri kadar infaz ve koruma memurunun görev yaptığı,

ç. Kurumda görevli hekimin izinli ya da raporlu olması durumunda Patnos İlçe Sağlık Müdürlüğü ile gerekli yazışmalar yapılarak Kuruma hekim görevlendirildiği,

d. Mahpusların Kurumda buldukları süre içerisinde revir birimine çıkarıldıkları, muayene, tedavi ve sevk işlemlerinin gerçekleştirildiği, reçete edilen ilaçlarının temin edilerek kendilerine teslim edildiği,

e. Başvuranın Kuruma 14/3/2024 tarihinde giriş yaptığı, ilk muayenesinde herhangi bir darp cebir izine rastlanılmadığı, 14/3/2024-6/8/2024 tarihleri arasında 2 defa ve 19/4/2024 tarihinde 1 defa revir birimine çıkarıldığı, Kurum hekim tarafından gerçekleştirilen muayenesi sonucu reçete edilen ilaçlarının başvurana teslim edildiği,

f. 14/3/2024-6/8/2024 tarihleri arasında toplam 8 defa Patnos Devlet Hastanesi, Ağrı Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul Adli Tıp Kurumuna sevk edildiği, en son 5/6/2024 tarihinde Patnos Devlet Hastanesinde gerçekleştirilen muayenesi sonucu reçete edilen ilaçlarının teslim edildiği,

g. 29/3/2020 tarihli 31083 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "Güvenlik ve gözetim servisi" başlıklı 10'uncu maddesinin altıncı fıkrası kapsamında Kurumda sabah 08.00 ve akşam 20.00 olmak üzere günde 2 defa sayım yapıldığı,

ğ. 24/12/2022 tarihinde saat 08:00'da yapılan sabah sayımı esnasında ... alt numaralı koğuştta bulunan mahpuslardan; H. İ. S., H. A., E. B., B. B., M. S. ve başvuranın defalarca uyarılmalarına rağmen sayım saatine riayet etmeyerek sayım düzenine karşı geldikleri ve durumun tutanak ile kayda alındığı, ilgili tutanak gereğince idari soruşturmanın başlatıldığı, Disiplin Kurulunun 2/1/2023 tarihli ve ... sayılı kararı ile başvuran hakkında 1 ay ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma disiplin cezası verildiği,

h. Başvuranın söz konusu karara karşı Patnos İnfaz Hâkimliğine itirazda bulunduğu, İnfaz Hâkimliğince başvuranın itirazının kabul edildiği ve kararın 26/1/2023 tarihinde kesinleştiği,

ı. Başvuranın 6/8/2024 tarihinde Kurumdan ayrıldığı belirtilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

9. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)"

10. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

11. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

12. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön inceleme yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; (...) yönlerinden incelenir. "

13. Mezkûr Yönetmelik'in "Karar türleri" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir. "

14. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. "

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

15. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

16. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

17. Başvuranın ilk iddiası; R tipi ceza infaz kurumları içerisinde kendisine en yakın ceza infaz kurumu Elazığ'da bulunmasına rağmen Elazığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil talebinin kabul edilmediğine ilişkin olup gönderilen cevap yazıları ve ekler incelendiğinde; başvuranın tedavi amacıyla Elazığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiği ve halihazırda adı geçen Kurumda bulunduğu tespit edildiğinden hak ihlali gerçekleştirilmediği kanaatine varılmıştır.

18. Başvuranın diğer iddiası; Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda sayım sırasında insan onuruna aykırı söylemlerde bulunduğunu iddiasına ilişkindir.

19. İşkence ve kötü muamele iddiaları konusunda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), makul şüphe bulunmaması ya da bütün makul kuşkunun ötesinde şeklinde bir kanıtlama standardı uygulamaktadır. Ancak AİHM, bu kanıtlamaya yeterince sağlam, kesin ve birbirleriyle uyumlu çıkarsamaların ve aynı ölçüde çürütülememiş maddi karinelerin bir arada bulunmasıyla varılabileceğini kabul etmektedir (AİHM, *İrlanda/Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 18/1/1978, para. 161). Benzer şekilde Anayasa Mahkemesi de (AYM) başvuranın ihlal iddialarını kanıtlamadığı, şikâyetlerin karmaşık veya zorlama

iddialardan oluştuğu başvuruları açıkça dayanaktan yoksun bulmaktadır (AYM, *Hikmet Balabanoğlu*, B. No: 2012/1334, 17/9/2013, para. 24; AYM, *Cengiz Yetkin*, B. No: 2019/39068, 14/6/2023, para. 45).

20. Kötü muameleye maruz kalması nedeniyle mağdur olduğunu ileri süren kişilerin kötü muamele yasağı kapsamına giren ağırlıkta bir muamele görmüş olabileceklerini gösteren emare ve delil sunmaları gerektiğini belirtmek gerekir (AYM, *Beyza Metin*, B. No: 2014/19426, 12/12/2018, para. 45).

21. İhlal iddiasıyla ilgili deliller sunarak olaya ilişkin iddialarını ve hangi hakkın ihlal edildiğine ilişkin açıklamalarda bulunmak suretiyle hukuki iddialarını kanıtlama yükümlülüğü başvurana ait olmasına rağmen, başvuranlar tarafından soyut şekilde birtakım mevzuat hükümlerine atıfta bulunulmakla birlikte, belirtilen hükümlerin nasıl ihlal edildiğine ilişkin bir açıklama ve kanıtlamada bulunulmadığı anlaşılan başvuruların açıkça dayanaktan yoksun olduğu kabul edilmektedir (AYM, *Muhittin Kaya*, B. No: 2013/1213, 4/12/2013, para. 32).

22. Başvuranın Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda sayım sırasında insan onuruna aykırı söylemlerde bulunulduğuna ilişkin iddiası yukarıda yer verilen içtihatlarla birlikte incelendiğinde; söz konusu iddiaların soyut beyan niteliğinde kaldığı, somut delillerle desteklenmediği anlaşılmış; bu sebeple açıkça dayanaktan yoksun olduğu tespit edilen mezkûr iddianın kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

23. Başvuranın Elazığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda görevli infaz ve koruma memuru tarafından darp edildiği, psikolojik baskıya maruz kaldığı, kendisini darp eden memurun iki hafta önce başka bir mahpusa psikolojik şiddet uyguladığı iddialarına ilişkin olarak muhatap Kurum tarafından darp veya psikolojik baskının söz konusu olmadığı, başvuranın yan odasında bulunan mahpus S. Ö.'nün konuyla ilgili alınan ifadesinde başvuranın havalandırmaya çıktıklarında kendisinden şahitlik yapmasını istediği ancak S. Ö.'nün; "*Ben seni dövdüklerini görmedim, hakaret ettiklerini duymadım bu durumda nasıl şahitlik yapabilirim?*" şeklinde beyanda bulunduğu, mahpus A. B.'nin ifadesinde ise olaya şahit olmadığını, karşılıklı bağırma seslerinin olduğunu fakat ne söylendiğinin anlaşılmadığını beyan ettiği, herhangi bir darp veya psikolojik baskının söz konusu olmadığı belirtilmiş, gönderilen ek belgeler incelendiğinde; konuyla ilgili olarak başvurana aynı koşutta bulunan H. T.'nin başvuranın darp edilmediğine, başvurana karşı küfür veya hakarete bulunulmadığına dair ifade verdiği görülmüştür. Bu doğrultuda, dayanaktan yoksun olduğu tespit edilen mezkûr iddiaların kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

24. Başvuranın protez bacağına yenilenmediği iddiasına ilişkin olarak gönderilen cevap yazıları ve ekleri incelendiğinde; Kurumda bulunan mahpusların tedavilerinin sağlanması konusunda herhangi bir aksamanın ve hak kaybının olmaması için gereken tedbirlerin alındığı belirtilmiş; hastaneye sevki sağlanan başvuranın protez işleminin gerçekleştirilmesi için 3 defa nakil işleminin gerçekleştirildiği, en son 6/8/2024 tarihinde Elazığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledilen başvuranın protez bacağına yenilendiği ve başvurana teslim edildiği belirtilmiştir. Keza, başvuran tarafından Kurumumuza gönderilen yazılı görüşte de başvuran tarafından protez bacağına yenilendiği ve mağduriyetinin giderildiği ifade edilmiş olduğundan mezkûr iddia bağlamında hak ihlalinin gerçekleştirilmediği tespit edilmiştir.

25. Sonuç olarak ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirildiğinde yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlali bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

3/2/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye